

Павло Григорович Тіщина

(1891-1967)

*Я завше там, де труд, де людно,
де разом: думка й почуття.
Без чистоти творити трудно,
без творчості – нема життя!*

П. Тіщина

27 січня 2021 року виповнюється 130 років від дня народження українського поета, перекладача, публіциста, громадського діяча Павла Григоровича Тіщини.

Павло Тіщина народився 27 січня 1891 р. у селі Тіски Козелецького повіту Чернігівської губернії (тепер Бобровицького району Чернігівської області). Походив він зі старовинного козацького роду (його пращур, за родинним переказом, був полковником у Богдана Хмельницького). Батько майбутнього поета був сільським дяком.

Сім'я була багатодітна. Усі діти Григорія Тіщини, як діти священнослужителя, одержали серйозне релігійне і музичне виховання. Цьому сприяла й атмосфера в сім'ї, адже у вільний час батько майбутнього поета займався музикуванням, а мати й усі діти гарно співали. Павло мав абсолютний слух і хист до малювання.

У 1900-1907 рр. Павло навчається в Чернігівському духовному училищі, в 1907-1913 - в Чернігівській духовній семінарії. Згодом, навчаючись у Київському комерційному інституті, працює в газеті «Рада». На цей час припадає його ознайомлення з новітнім українським мистецтвом, особисте знайомство з найвідомішими його представниками.

Як поет П. Г. Тіщина починає у 1906-1910 рр. з наслідування народних пісень та творів П. Г. Шевченка. Великий вплив на молодого літератора мали твори Михайла Коцюбинського і Максима Горького.

Перші друковані твори молодого поета з'явилися у 1912 р. Тіщина починає друкуватися в журналах «Літературно-науковий вісник», «Рідний край», «Українська хата», «Основа» та ін.

У 1913 р., навчаючись у Київському комерційному інституті, працює завідувачем відділу хроніки газети «Нова Рада». У 1913-1914 рр. працює редактором журналу «Світло». Протягом цього часу він публікує оповідання «Вавилонський полон», «Богословіє». Після закриття журналу молодий письменник працює в Чернігівському статистичному бюро. Восени 1916 р. повертається до Києва, працює помічником хормейстера в театрі М. Садовського, знайомиться з Л. Курбасом, композитором К. Стеценком.

Перша збірка поезій «Сонячні кларнети» стала етапною подією в історії української літератури. Глибоке відчуття природи, властиве поетові з дитинства, починає набувати своєрідних космічних вимірів - можливо, під впливом літератури модернізму.

Ця книга одразу поставила 27-літнього поета поруч із першорядними митцями українського відродження. Тіщину було названо глибоко національним поетом, а його поезія стала виразником душі українського народу. Збірка була сповнена сподіваннями,

пов'язаними з революцією, що мала принести нове щасливе життя.

Збірка «Сонячні кларнети» завершувалася невеликою поемою «Золотий гомін» (1917), яка є гімном весняному сонцю, силі буття. Ключовою в поемі «Золотий гомін» є проблема національного відродження українського народу.

Наступна книга віршів Павла Тичини - «Плуг» (1920). Одночасно з «Плугом» вийшов цикл віршів у прозі «Замість сонетів і октав», який був написаний у 1918 р. Помітне місце в творчості Павла Тичини займає вірш «Пам'яті тридцяти», вперше опублікований у газеті «Нова Рада» в березні 1918 р. Цей твір присвячено пам'яті загиблих під Крутами кївських студентів, які були поховані на Аскольдовій могилі.

В 1920 році Павло Тригорович подорожує із капелою К. Стеценка «Думка» Правобережною Україною від Києва до Одеси. Того ж року організовує хор (з 1921 р. - капела-студія імені М. Леонтовича), з яким виступає до 1923 р.

У 1923 р. П. Т. Тичина переїздить до Харкова, тодішньої столиці УРСР. Тут він працює в журналі «Червоний шлях», багато пише, вивчає вірменську, починає оволодівати грузинською і тюркськими мовами, стає діячем заснованої в українській столиці Асоціації сходознавства, входить до заснованої 1923 року Спілки пролетарських письменників України «Гарт». Формально позапартійного тоді письменника обирають членом Харківської міськради.

У 1924 р. виходить збірка поезій П. Тичини - «Вітер з України».

Павло Тригорович в 1926 р. бере активну участь у створенні ВАПЛІТЕ (Вільної академії пролетарської літератури) з М. Т. Хвильовим на чолі, куди увійшли й колишні члени «Гарту». З 1929 року - дійсний член Академії наук УРСР.

У роки сталінських репресій, коли було знищено три чверті українських письменників, почався трагічний спад у творчості П. Т. Тичини. Переломною в творчості поета вважається збірка «Чернігів» (1931), яка означала його перехід в число «офіційних» авторів. Саме на цій збірці виявився руйнівний вплив тоталітарної системи, який перетворив поета на слугу системи.

Збірки «Чернігів» (1931), «Партія веде» (1934), «Чуття єдиної родини» (1938), «Сталь і ніжність» (1941) написані у формі гасел, які з часом втратили свою актуальність.

В 1940-1943 рр. Тичина очолює Інститут літератури АН УРСР. З 1947 р. - член-кореспондент Болгарської АН, доктор філології. У 1943-1948 рр. - міністр освіти УРСР.

У роки Великої Вітчизняної війни П. Тичина перебуває в евакуації в Уфї. У 1942-1943 рр. виходять його збірки віршів «Перемагають і життя», «День настане», поема «Похорон друга», книга публіцистики «Пворча сила народу», видана одночасно трьома мовами - російською, башкирською й українською.

Визначним твором цього періоду стала поема «Похорон друга» (1942). Це величний реквієм воїнам, загиблим у боях за батьківщину. У ній органічно злилися особисте горе від втрати близького друга Ярослава і трагедія осиротілих дітей, матерів, дружин.

Численні збірки поета виходили й у повоєнні роки («І рости, і діяти», «Ми - свідомість людства», «Комунізму далі видні»), хоча жодна з них уже не набула такого широкого звучання, як попередні.

З 1953 по 1959 рр. Павло Тичина - голова Верховної Ради УРСР, заступник голови Ради Національностей ВР УРСР, член багатьох товариств, комітетів, президій, кавалер орденів і медалей. Він - лауреат Державної премії СРСР (1941), Державної премії УРСР імені П. Т. Шевченка (1962). У 1967 р. отримав звання Героя Соціалістичної Праці.

Помер П. Т. Тичина 16 вересня 1967 р. в Києві. Похований на Байковому кладовищі.

Про складний життєвий шлях і творчий вклад поета, ученого-літературознавця, публіциста та перекладача у розвиток та становлення української літератури розповідають матеріали нашої бібліотеки :

- *Зеров М. Вітер з України. Поезія Пичини . – К. : Дніпро, 1990. – 252 с.*
- *Костенко Н. В. Поетика Павла Пичини : особливості віршування. – К. : Вища шк., 1982. – 252 с.*
- *Новиченко Л. «В поколіннях я озвуся». Творчість Павла Пичини 1906-1934 рр. – К. : Наук. думка, 1983. – 347 с.*
- *Пичина П. Блакить мою душу обвіяла: поезії. – К. : Укр. письм., 2005. – 313 с.*
- *Пичина П. З минулого – в майбутнє : статті, спогади, нотатки, інтерв'ю. – К. : Дніпро, 1973. – 343 с.*
- *Пичина П. Вибрані твори. – К. : Молодь, 1984. – 238 с.*
- *Пичина П. Вибрані твори. В 2 т. П.2. – К. : Дніпро, 1976. – 306 с.*
- *Пичина П. Ви знаєте, як липа шелестить – К. : Укр. письм., 1998. – 255 с.*
- *Пичина П. Деся на дні мого серця : поезії. – К. : Рад. письм., 1991. – 215 с.*
- *Пичина П. Подорож до Іхтімана : поема. – К. : Рад. письм., 1969. – 124 с.*
- *Пичина П. Цвіт в моєму серці : вірші та поеми. – К. : Веселка, 1986. – 138 с.*
- *Пичина П. Я єсть народ ... : поезії. – К. : Дніпро, 1981. – 286 с.*